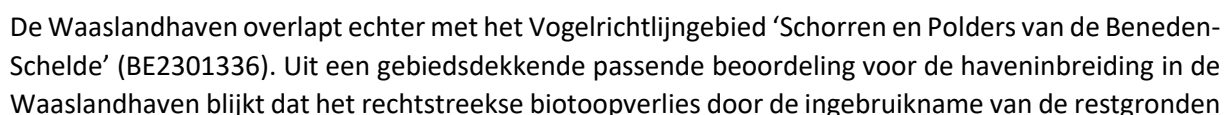

Definitieve vaststelling van het programma om de economische groeimogelijkheden voor de aanwezige bedrijven in de Waaslandhaven ruimtelijk te accommoderen door inname van de “restgronden”

Beslissing goedgekeurd door de Raad van Bestuur van de Maatschappij Linkerscheldeover op 13 september 2023 en het Directiecomité van Haven van Antwerpen-Brugge op 27 oktober 2023.

Binnen het Antwerpse havengebied is er een grote behoefte aan ontwikkelbare gronden voor de verdere uitbouw van toekomstige productiecapaciteit en het beheer van goederenstromen in het kader van de verduurzaming van de Europese industrie en economie. Bij de aanwezige bedrijven in de Waaslandhaven bestaat er een behoefte om verder te kunnen groeien. Wanneer bedrijven geen mogelijkheid tot deze verdere groei wordt geboden, zullen deze investeringen niet gebeuren in de haven van Antwerpen en zullen de bedrijven deze activiteiten elders ontplooien. Nochtans biedt clustering belangrijke voordelen.

Haven van Antwerpen-Brugge heeft een berekening gemaakt van de oppervlakte van de restgronden binnen de Waaslandhaven. De aanwezige ondernemingen gaan ervan uit dat zij deze restgronden (of delen ervan) maximaal kunnen inzetten, te meer nu de meeste van hen reeds zakelijke rechten hebben op deze terreinen. Het betreft een bruto oppervlakte van in totaal 272,25 ha. Indien de uitvoering van dit recht om de één of andere reden verhinderd wordt, dan gaat 272,25 ha aan havengebonden terreinen op een, vanuit internationaal oogpunt, unieke locatie voor economische groei, verloren.

op cumulatief niveau zal leiden tot een betekenisvolle aantasting van deze Speciale Beschermingszone (SBZ-V) op Linkerscheldeoever (LSO).

Volgens artikel 36ter §4 van het Natuurdecreet mag een overheid die over een vergunningsaanvraag, een plan of programma moet beslissen, de vergunning slechts toestaan of het plan of programma slechts goedkeuren indien het plan of programma of de uitvoering van de activiteit geen betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de betrokken speciale beschermingszone kan veroorzaken. Om die reden kunnen op vandaag geen vergunningen voor projecten worden verleend waarbij braakliggende terreinen worden ingenomen binnen de SBZ-V.

In afwijking op de bepalingen van §4 van het Natuurdecreet, kan een vergunningsplichtige activiteit die, of een plan of programma dat, afzonderlijk of in combinatie met één of meer bestaande of voorgestelde activiteiten, plannen of programma's, een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone kan veroorzaken, slechts toegestaan of goedgekeurd worden

- a) nadat is gebleken dat er voor de natuurlijke kenmerken van de speciale beschermingszone geen minder schadelijke alternatieve oplossingen zijn en
- b) omwille van dwingende redenen van groot openbaar belang met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Wanneer de betrokken speciale beschermingszone of een deelgebied ervan, een gebied met een prioritair type natuurlijke habitat of een prioritaire soort is, komen alleen argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijk gunstige effecten dan wel, na advies van de Europese Commissie, andere dwingende redenen van groot openbaar belang, in aanmerking.

De afwijking kan bovendien slechts toegestaan worden nadat voldaan is aan de volgende voorwaarden:

- 1. De nodige compenserende maatregelen zijn genomen en de nodige actieve instandhoudingsmaatregelen, die waarborgen dat de algehele samenhang van de speciale beschermingszone(s) bewaard blijft zijn of worden genomen;
- 2. De compenserende maatregelen zijn van die aard dat een evenwaardige habitat of het natuurlijk milieu ervan, actief is ontwikkeld.

Deze afwijkingsprocedure wordt gemeenzaam de 'ADC-toets' genoemd (alternatievenonderzoek – dwingende reden van groot openbaar belang – compenserende maatregelen).

BEVOEGDE OVERHEID EN PROGRAMMADOELSTELLING

Haven van Antwerpen-Brugge en de Maatschappij Linkerscheldeoever hebben in de Waaslandhaven een gezamenlijke opdracht om de randvoorwaarden voor economische groei tot stand te helpen brengen. Zij maken daarbij gebruik van hun bevoegdheden krachtens het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens (Havendecreet) en de Wet van 19 juni 1978 betreffende het beheer van het linkerscheldeoevergebied ter hoogte van Antwerpen en houdende maatregelen voor het beheer en de exploitatie van de haven van Antwerpen (Wet Chabert).

Om een oplossing te vinden voor de geformuleerde probleemstelling hebben Haven van Antwerpen-Brugge en de Maatschappij Linkerscheldeoever een proces geïnitieerd dat moet uitmonden in een beslissing over een programma met als doel om de economische groeimogelijkheden voor de

aanwezige bedrijven in de Waaslandhaven ruimtelijk te accommoderen in het licht van de Europese verplichtingen die voortvloeien uit de aanduiding van (een deel van) het havengebied als SBZ-V.

Bij dit proces werd een onderzoek gevoerd in de vorm van een strategische m.e.r., volgens de generieke m.e.r.-procedure voor plannen en programma's. Hierbij werd onder meer ook een onderzoek gevoerd naar mogelijke programma-alternatieven. De resultaten van dit onderzoek zijn verwerkt in het document "ontwerp van strategisch MER inname restgronden LSO" dat eveneens een natuurcompensatienota bevat voor het gekozen programma-alternatief.

DOORLOPEN PROCES

Een ontwerp van programma "ontwerpbeslissing over de inname van de restgronden in de Waaslandhaven / in het havengebied op de Linkerscheldeoever" werd samen met het ontwerp van strategisch MER en de bijhorende natuurcompensatienota onderworpen aan een openbaar onderzoek dat 60 dagen duurde, alsook voor advies voorgelegd aan de wettelijk aangeduide adviesinstanties.

Tijdens de adviesperiode werden door verschillende instanties schriftelijke adviezen uitgebracht. Het openbaar onderzoek liep van 19 april t.e.m. 17 juni 2023 en was raadpleegbaar op de websites van Haven van Antwerpen-Brugge, Maatschappij Linkerscheldeoever, gemeentebestuur Beveren, gemeentebestuur Zwijndrecht, gemeentebestuur Sint-Gillis-Waas en de website van de Vlaamse overheid. Het openbaar onderzoek werd gepubliceerd in de Gazet van Antwerpen – editie Waasland op donderdag 13 april 2023. Uit de processen-verbaal van sluiting van het openbaar onderzoek, respectievelijk bij de gemeentebesturen Sint-Gillis-Waas, Beveren en Zwijndrecht blijkt dat er bij geen van de gemeentebesturen een bezwaarschrift of inspraakreactie werd ontvangen. Tijdens de looptijd van het openbaar onderzoek werden er evenmin schriftelijke bezwaren of inspraakreacties ontvangen bij de initiatiefnemers Haven van Antwerpen-Brugge of de Maatschappij Linkerscheldeoever. Tijdens de periode van het openbaar onderzoek werden er eveneens (mondelinge) overlegmomenten georganiseerd met instanties of organisaties, wanneer daarom werd verzocht.

De adviezen van de adviesinstanties en de informatie die werd aangeleverd tijdens overlegmomenten zijn weergegeven en geëvalueerd in een overwegingsdocument. In dit overwegingsdocument wordt tevens aangegeven in welke mate het ontwerp van besluit over het programma, het ontwerp van strategisch MER en de bijhorende natuurcompensatienota werden aangepast op basis van de adviezen van instanties en informatie aangeleverd tijdens overlegmomenten.

Het strategisch MER met de bijhorende natuurcompensatienota werd op 1 augustus 2023 goedgekeurd door het Team Omgevingseffecten (Departement Omgeving) van de Vlaamse overheid (PLMER-0286-GK).

DWINGENDE REDEN VAN GROOT OPENBAAR BELANG

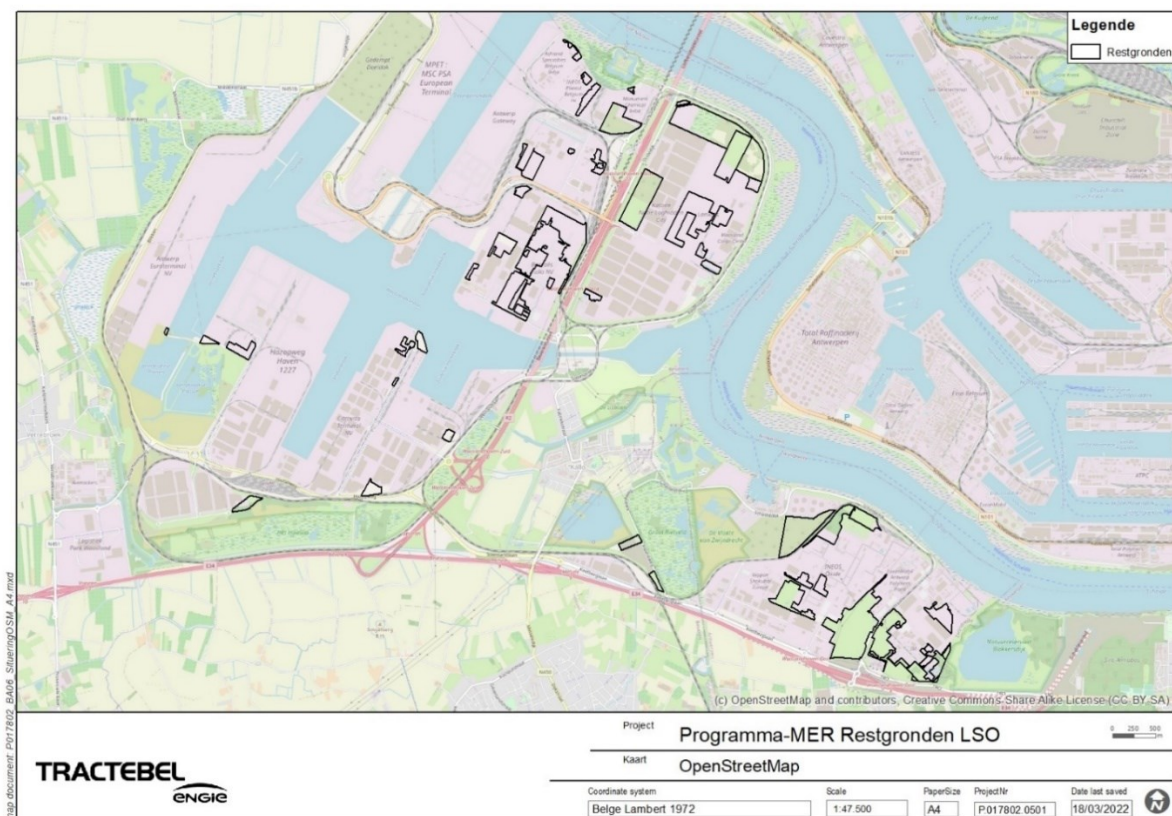
Aangezien het programma-alternatief dat in dit ontwerp van programma wordt gekozen een betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van een speciale beschermingszone veroorzaakt of kan veroorzaken, dient de zogenaamde ADC-toets (zie hoger) doorlopen te worden, en werd de Vlaamse Regering verzocht om een dwingende reden van groot openbaar belang vast te stellen voor het programma inname restgronden in de Waaslandhaven, in het havengebied op de Linkerscheldeoever.

Op 20 oktober 2023 heeft de Vlaamse regering beslist dat aan dit programma voor de inname van de restgronden voor de aanwezige bedrijven in de Waaslandhaven een dwingende reden van groot openbaar belang kan worden toegekend.

OMSCHRIJVING VAN HET GEKOZEN PROGRAMMA-ALTERNATIEF

Na de goedkeuring van het strategisch MER en de beslissing van de Vlaamse regering over de dwingende reden van groot openbaar belang, kunnen Haven van Antwerpen-Brugge en de Maatschappij Linkerscheldeover thans het programma definitief vaststellen. Deze beslissing zal ook de uitvoering van de noodzakelijke compensaties en het beheer van de natuurcompensatiegebieden omvatten.

Op basis van de resultaten van de strategische m.e.r. wordt gekozen om de programmadoelstelling te verwezenlijken door de ontwikkelingsruimte voor de zittende bedrijven te voorzien op de braakliggende “restgronden”, zoals weergegeven op de onderstaande figuur.

Zoals gesteld, kunnen de betrokken terreinen voor industriële doeleinden ontwikkeld worden op basis van de huidige ruimtelijke bestemming en zonder dat er bijkomende publieke infrastructuur moet worden voorzien.

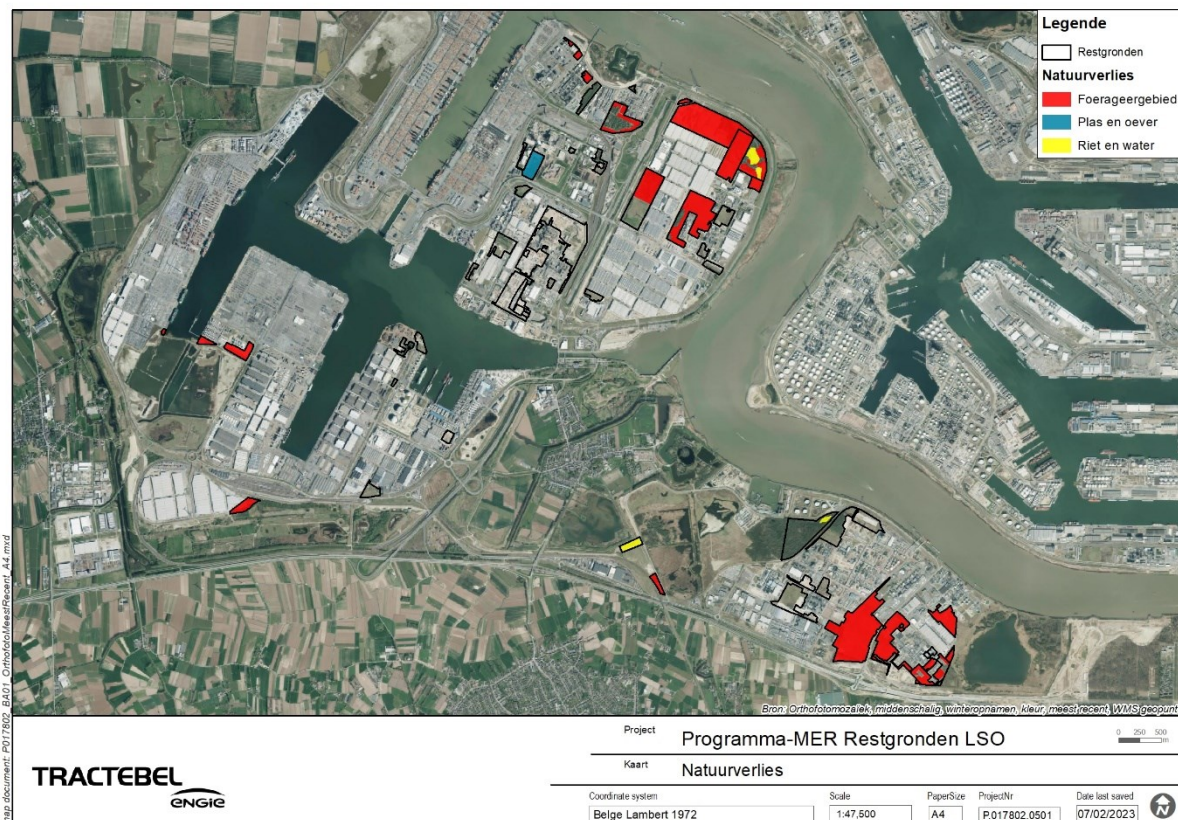
De keuze voor dit programma-alternatief omvat tevens de uitvoering van de vereiste natuurcompensaties en het navolgende beheer van de gebieden waar deze natuurcompensaties worden aangelegd (zie verder).

MOTIVERING:

1) EFFECTENONDERZOEK

In het strategisch MER zijn de milieueffecten die samenhangen met de inname van de restgronden onderzocht. Daarbij zijn op het strategisch niveau enkel de effectgroepen onderzocht die rechtstreeks verband houden met het verdwijnen van de Europese habitattypes die gerelateerd zijn aan de SBZ-V. Effecten die samenhangen met concrete ingrepen op de verschillende restgronden zullen verder onderzocht worden in de vergunningsaanvragen, passende beoordelingen, project-mer-screeningen of MER's die opgesteld zullen worden voor de effectieve terreinvulling van de individuele restgronden.

Uit het gevoerde effectenonderzoek blijkt dat er slechts verwaarloosbare of beperkt negatieve effecten te verwachten zijn door de ruimtelijke accommodatie, met uitzondering van de betekenisvolle aantasting van de natuurlijke kenmerken van de SBZ-V. Deze betekenisvolle aantasting kan niet gemilderd of gemitigeerd worden, maar vereist een natuurcompensatie voor een gedeelte van de restgronden.

2) ALTERNATIEVENONDERZOEK – geen minder schadelijke alternatieven

In het strategisch MER is onderzocht welke alternatieven er mogelijk zijn om de economische groeimogelijkheden van de aanwezige bedrijven in de Waaslandhaven ruimtelijk te accommoderen, in het licht van de gestelde Europese verplichtingen die voortvloeien uit de aanduiding van (een deel van) het havenbied als SBZ-V.

Uit dit onderzoek blijkt dat uitbreidingsalternatieven met ontwikkeling van grotere braakliggende blokken binnen de bestaande grenzen van het havengebied of buiten het havengebied, geen redelijke oplossing kunnen bieden voor de doelstelling inzake de economische groeimogelijkheden voor de aanwezige bedrijven. Daarvoor worden in het strategisch MER technische argumenten, ruimte-efficiëntie en economische argumenten aangehaald.

Ook het scenario van ruimtelijke verdichting op de bestaande reeds ingevulde bedrijfsterreinen biedt evenmin een oplossing voor de doelstelling van ruimtelijke accommodatie. Dat belet echter niet dat elke individuele vergunningsaanvraag voor inname van bijkomende ruimte getoetst moet worden aan dit principe, zoals opgenomen in het Ruimtelijk Beleidsplan Vlaanderen.

Het inbreidingsalternatief met de inname van de verspreide braakliggende restgronden is daarom weerhouden als enig redelijk alternatief dat voldoet aan de programmadoelstelling.

NATUURCOMPENSATIES

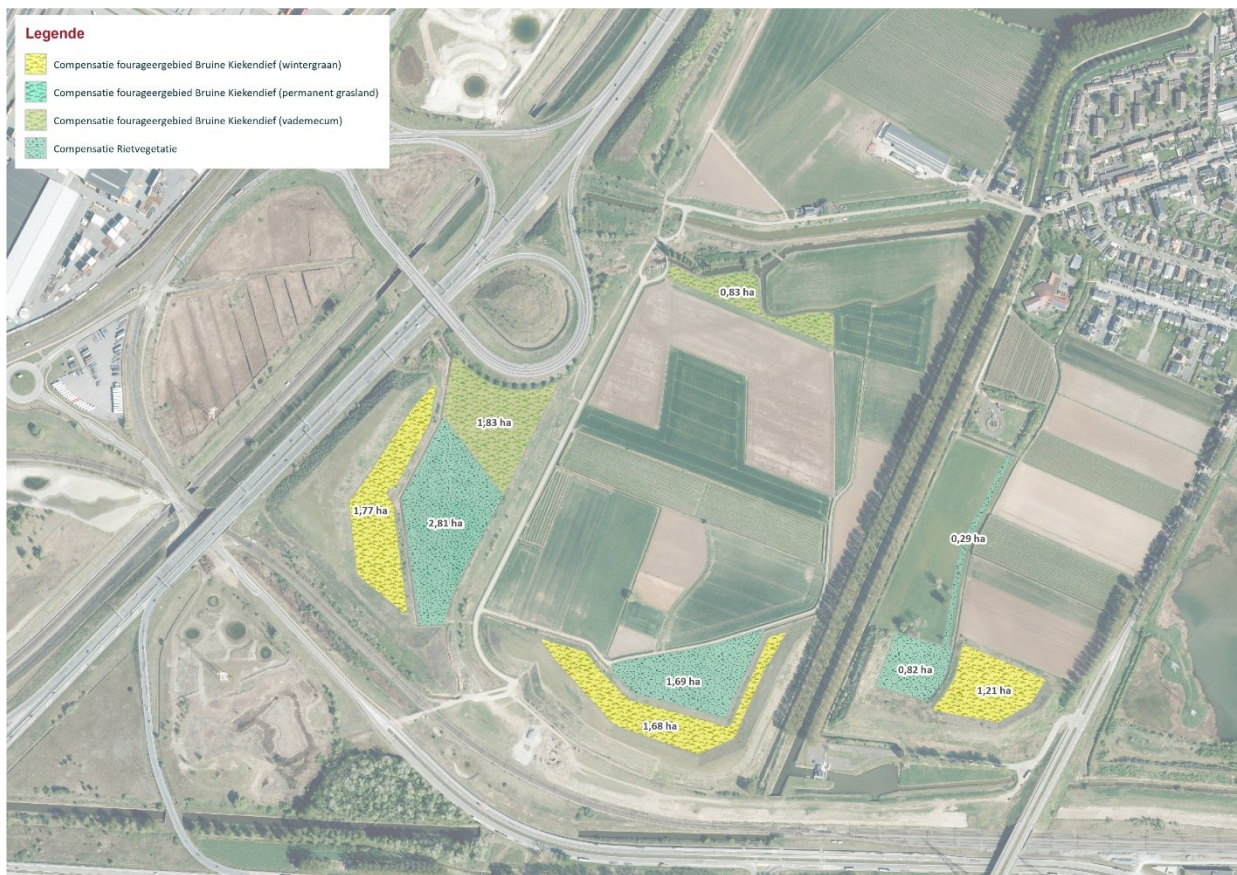
In het strategisch MER is aangegeven dat er 47,32 ha nieuwe natuur moet worden gerealiseerd ter compensatie. Deze compensatie werd verder uitgesplitst in biotooptypes 'riet & water' (16,68 ha), 'plas & oever' (4,61 ha) en maatregelen voor foerageergebied bruine kiekendief (26,03 ha).

Het strategisch MER geeft de gebieden aan waar deze natuurcompensaties kunnen gerealiseerd worden, met name in het gebied Beverse Dijk (Kallo) en het krekengebied Salegem (Sint-Gillis-Waas), zoals aangeduid op de onderstaande figuur.

Voor de beide gebieden is een concreet inrichtingsplan voorgesteld met aanduiding van de biotopen die er gerealiseerd zullen worden voor natuurcompensatie.

De geplande natuurinrichting voor het gebied Beverse Dijk te Kallo (Beveren) wordt weergegeven in de onderstaande figuur. Op deze figuur wordt de natuurcompensatie voor de restgronden weergegeven in samenhang met de (reeds eerder vergunde) natuurcompensatie voor de vrachtwagenparking aan de Ketenislaan, zodat een totaalbeeld van de natuurinrichting kan worden geschetst. Zoals beschreven in het strategisch MER kan deze natuurinrichting worden uitgevoerd in 2 varianten, waarbij de rietgracht ten noorden van het zuidoostelijke rietveld al dan niet kan worden uitgevoerd, al naargelang de verwervingstoestand van de betreffende kadastrale percelen.

De geplande natuurinrichting voor de zone krekengebied Salegem (Sint-Gillis-Waas) wordt weergegeven in de onderstaande figuur. Zoals beschreven in het strategisch MER kan deze natuurinrichting eveneens worden uitgevoerd in 2 varianten, waarbij de natuurinrichting op het kadastrale perceel sectie A, nr. 387A al dan niet kan worden uitgevoerd, al naargelang het te realiseren saldo natuurcompensaties in functie van de verwervingstoestand in het compensatiegebied Beverse Dijk (zie hierboven).

BESLISSING

Zoals hierboven aangegeven hebben Haven van Antwerpen-Brugge en de Maatschappij Linkerscheldeover kennis genomen van de inspraakreacties, de uitgebrachte adviezen en de ontvangen informatie tijdens het openbaar onderzoek. Deze informatie werd geëvalueerd in het overwegingsdocument en wordt goedgekeurd door de beide besturen.

Tevens hebben Haven van Antwerpen-Brugge en de Maatschappij Linkerscheldeover kennis genomen van beslissing d.d. 1 augustus 2023 van het team Omgevingseffecten (departement Omgeving) tot goedkeuring van het strategisch MER en van de beslissing d.d. 20 oktober 2023 van de Vlaamse regering waarbij de inname van de restgronden in de Waaslandhaven, in het havengebied op de Linkerscheldeover, tot een dwingende reden van groot openbaar belang wordt verklaard.

Op basis van de bovenvermelde motivering stellen Haven van Antwerpen-Brugge en de Maatschappij Linkerscheldeover het programma om de economische groeimogelijkheden voor de aanwezige bedrijven in de Waaslandhaven ruimtelijk te accommoderen door inname van de “restgronden”, definitief vast.

Zoals aangegeven, kunnen de betrokken terreinen voor industriële doeleinden ontwikkeld worden op basis van de huidige ruimtelijke bestemming, en zonder dat er bijkomende publieke infrastructuur moet worden voorzien.

De vaststelling van dit programma omvat tevens een beslissing over de uitvoering van de vereiste natuurcompensaties zoals vastgelegd in het goedgekeurde strategisch MER en van het navolgende beheer van de gebieden waar deze natuurcompensaties worden aangelegd, door Haven van Antwerpen-Brugge en de Maatschappij Linkerscheldeover.